

การพัฒนาสุขภาพชุมชน

Wittaya Tanaree
Public Health
Science and Technology Faculty
Rajabhat Chaingmai University

การศึกษาชุมชน ?

การที่เข้าไปศึกษาชุมชนในด้านต่าง ๆ ทั้งทางกายภาพ ชีวภาพ ความเป็นอยู่ ระบบคิด การทำงาน ความสัมพันธ์ในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนปัญหาและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนซึ่งเป็นกิจกรรมร่วมกันของนักพัฒนาและชุมชน เพื่อที่จะได้กำหนดและวางแผนเพื่อการพัฒนาชุมชนร่วมกัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษาชุมชน

1. เพื่อหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน
2. เพื่อทดสอบความรู้เดิมให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น
3. เพื่อนำข้อเท็จจริงไปใช้ประโยชน์ในงานพัฒนา
4. เพื่อให้กระตุ้น ส่งเสริมให้คนหรือกลุ่มชุมชน ริเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของตน

ประเภทของการศึกษาชุมชน

1. การจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการนำความรู้ไปใช้
2. จำแนกตามเนื้อหาข้อมูลที่จะนำไปใช้
3. การจำแนกตามวิธีเก็บข้อมูล
4. การจำแนกตามวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
5. การจำแนกตามผู้กระทำการศึกษา
6. การจำแนกตามทัศนคติของผู้ศึกษา

1. การจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการนำความรู้ไปใช้

- เพื่อหาข้อเท็จจริงทั่วไปภายในชุมชน
- เพื่อทดสอบความรู้เดิม ให้เกิดความรู้ที่นำเชื่อถือมากขึ้น
- เพื่อหาข้อเท็จจริงภายในชุมชนในเรื่องต่าง ๆ ไปใช้ใน
งานพัฒนาและการวางแผน

2. จำแนกตามเนื้อหาข้อมูลที่จะนำไปใช้

- เพื่อหาข้อมูลโดยละเอียด ใช้ระยะเวลานานและนำ
ข้อมูลไปวางแผนในการพัฒนา
- เพื่อหาข้อมูลเฉพาะหรือข้อมูลคร่าว ๆ เน้นที่การนำไป
ลงมือปฏิบัติทันที

3. การจำแนกตามวิธีเก็บข้อมูล

- การศึกษาชุมชนแบบสำรวจ (แบบสอบถาม)
- การศึกษาชุมชนแบบการมีส่วนร่วม (สัมภาษณ์)
- การศึกษาชุมชนแบบเอกสาร
- การศึกษาชุมชนแบบอื่น ๆ (สนทนากลุ่ม)

4. การจำแนกตามวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

- การศึกษาชุมชนแบบปริมาณ
- การศึกษาชุมชนแบบคุณภาพ

5. การจำแนกตามผู้กระทำการศึกษา

- การศึกษาชุมชนแบบกระทำการคนเดียว
- การศึกษาชุมชนแบบกระทำเป็นกลุ่ม

6. การจำแนกตามทัศนะของผู้ศึกษา

- การศึกษาชุมชนโดยบุคคลากรภายนอกชุมชน
- การศึกษาชุมชนโดยบุคคลากรภายในชุมชน

วิธีการและกระบวนการศึกษาชุมชน

1. การสังเกต (Observation)
2. การสัมภาษณ์ (Interview)
3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group)
4. การใช้ข้อมูลเอกสาร
5. การเข้าสนาม
6. การศึกษาแบบผสมผสาน

1. การสังเกต (Observation)

วัตถุประสงค์ : เพื่อที่จะเข้าใจลักษณะธรรมชาติ
สิ่งที่ควรสังเกต

1. ฉากและบุคคล (Setting) สถานที่ บุคคล สิ่งของ
2. พฤติกรรม (Acts) การกระทำ
3. แบบแผนพฤติกรรม (Activities) ลักษณะของการกระทำ
4. ความสัมพันธ์ (Relationship) ความสัมพันธ์ของบุคคล
5. การมีส่วนร่วม (Participation) ปรัชญาการณด้านต่าง ๆ
6. ความหมาย (Meaning) เหตุผลของการกระทำ

ประเภทของการสังเกต

1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด (Participant Observation)
2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด (Non – Participant Observation)
 - 2.1 การสังเกตอย่างมีโครงสร้าง (Structured Observation)
 - 2.2 การสังเกตอย่างไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Observation)
 - 2.3 การสังเกตในห้องปฏิบัติการ (Laboratory Observation)

บทบาทการสังเกต

1. ผู้มีส่วนร่วมอย่างสมบูรณ์ (Complete Participant)
2. ผู้มีส่วนร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์ (Participant as Observation)
3. ผู้สังเกตการณ์เป็นผู้มีส่วนร่วม (Observer as Participant)
4. ผู้สังเกตอย่างสมบูรณ์ (Complete Observer)

ข้อดีของการสังเกต

1. สามารถบันทึกเหตุการณ์ได้ทันเวลา
2. ได้ข้อมูลที่แน่นอนตรงกับเหตุการณ์จริงของพฤติกรรมนั้น
3. สามารถดำเนินการ หรือเก็บข้อมูลได้มากกว่าวิธีอื่นในกรณีที่เกิดความไม่เต็มใจจะให้ข้อมูลจากบุคคลหรือกลุ่มคน

ข้อจำกัดของการสังเกต

1. ไม่สามารถที่จะทำนายเหตุการณ์ได้ก่อนล่วงหน้า
2. อาจมีปัจจัยกวน ทำให้สังเกตไม่ได้ข้อมูลครบถ้วน
3. การศึกษาประวัติชีวิตใช้วิธีการสังเกตได้ยาก
4. เหตุการณ์บางอย่าง เช่น การกิน การนอน ไม่สามารถสังเกตได้ อาจก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์ คือ การสนทนาซักถามอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการ

ลักษณะของการสัมภาษณ์ที่ดี

1. ผู้สัมภาษณ์
จะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะทำการศึกษา
2. ผู้ให้สัมภาษณ์
มีความสามารถในการตอบคำถาม

ประเภทของการสัมภาษณ์

1. แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา
 - 1.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Focused Interview)
 - 1.2 การสัมภาษณ์ที่ไม่กำหนดคำตอบล่วงหน้า (Non – Directive Interview)
 - 1.3 การสัมภาษณ์แบบลึกซึ้ง (In – depth Interview)
 - 1.4 การสัมภาษณ์ซ้ำ (Repeated Interview)

2. แบ่งตามเทคนิคการสัมภาษณ์

- 2.1 การสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview)
- 2.2 การสัมภาษณ์อย่างไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)
- 2.3 การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – Structural Interview)

หลักการสัมภาษณ์ที่ดี มีขั้นตอนดังนี้

1. การแนะนำตัว (Introduction)
2. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี (Good Relationship)
3. การเข้าใจวัตถุประสงค์ (Objective)
4. การจดบันทึก (Take Note)
5. การสัมภาษณ์ (Interview)
 - 5.1 การสังเกตการณ์ (Observing)
 - 5.2 การฟัง (Listening)
 - 5.3 การซักถาม (Questioning)
 - 5.4 การถามซ้ำ (Probing)
 - 5.5 การกล่าวขอบคุณ (Thank)

ข้อดีของการสัมภาษณ์

1. สามารถสังเกตเหตุการณ์ต่างได้อย่างครอบคลุม
2. ได้คำตอบที่แน่ชัดสมบูรณ์
3. สามารถเก็บข้อมูลได้ แม้ผู้ตอบจะมีการศึกษาต่ำหรือเป็นผู้ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้
4. โอกาสที่จะได้ข้อมูลมีสูงมากเพราะผู้ตอบส่วนใหญ่ยินดีให้ความร่วมมือ

ข้อจำกัดของการสัมภาษณ์

1. ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง
2. มีปัญหาเกี่ยวกับการฝึกให้คำแนะนำผู้ที่จะออกไปสัมภาษณ์ การติดตามและควบคุมการสัมภาษณ์
3. จะมีอคติหรือความลำเอียงของผู้สัมภาษณ์
4. ต้องใช้เวลาและแรงงาน

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เป็นวิธีการศึกษาชุมชนอีกวิธีหนึ่งที่ประหยัดเงินและเวลา แต่ต้องมีการวางแผนเตรียมการอย่างเหมาะสม และเรื่องที่สนทนากลุ่มนั้นเป็นเรื่องที่กลุ่มให้ความสนใจด้วย

องค์ประกอบในการจัดสนทนากลุ่ม

1. บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้แก่

- 1.1 ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator)
- 1.2 ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note – Taker)
- 1.3 ผู้ช่วย (Assistant)

2. แนวทางในการสนทนากลุ่ม

3. อุปกรณ์สนาม

4. แบบฟอร์มสำหรับคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

5. ส่งเสริมสร้างบรรยากาศ

6. ของสมนาคุณแก่ผู้ร่วมสนทนา

7. สถานที่และระยะเวลา

ข้อดีของการจัดสนทนากลุ่ม

1. ผู้สนทนาเป็นคนในชุมชนจะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาได้ดี
2. ในการจัดสนทนากลุ่ม ผู้เข้าร่วมสนทนาจะมีลักษณะความเป็นอยู่ใกล้เคียงกัน จึงไม่ค่อยรู้สึกขัดเขินหรือมีความย่อเกรง
3. การสนทนานำไปสู่รายละเอียดของสิ่งที่พูดคุย และตั้งประเด็นเพื่ออธิบายต่อได้
4. ลดบรรยากาศตึงเครียดในกรณีที่ต้องมีการบันทึกการสนทนา

ข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม

1. ระวังการครอบงำกลุ่มของบุคคลในการสนทนา
2. พฤติกรรมหรือความคิดเห็นบางอย่าง ซึ่งเป็นส่วนที่ไม่ยอมรับของชุมชนอาจจะไม่ได้รับการเปิดเผย
3. ภาษาของท้องถิ่น วัฒนธรรมของท้องถิ่นมีปัญหาต่อการผู้สัมภาษณ์

4. การใช้ข้อมูลเอกสาร

ชนิดของข้อมูลเอกสาร

1. **สถิติและบันทึกต่าง ๆ** หมายถึง ข้อมูลที่ได้มีการรวบรวมอย่างเป็นระบบระเบียบต่อกันมาเป็นระยะเวลานานพอสมควร เป็นข้อมูลสถิติที่เป็นตัวเลข เป็นเรื่องราวเหตุการณ์ เช่น บันทึกประจำวัน ประวัติบุคคล เป็นต้น

2. **เอกสาร** หมายถึง ข้อมูลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีอยู่เป็นลายลักษณ์อักษรหรืออาจเป็นแผนผัง รูปภาพ ข้อมูลเหล่านี้ได้แก่ ข่าวหรือบทความในหนังสือ จดหมายโต้ตอบระหว่างบุคคล คำขวัญ ทัศนวิประวัติ ตำนาน เป็นต้น

ข้อดีของข้อมูลเอกสาร

1. ใช้เก็บข้อมูลในอดีตที่ไม่อาจใช้วิธีการอื่นในการเก็บได้อีกเช่นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์
2. ใช้เก็บข้อมูลที่อยู่ห่างไกลได้
3. เป็นแหล่งข้อมูลที่มีความร่วมมือสูง เมื่อหาเอกสารได้ ต่างจากแหล่งข้อมูลบุคคลซึ่งอาจสงวนท่าที
4. ใช้หาข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่ครบถ้วน
5. ใช้เก็บข้อมูลแทนข้อมูลสนาม เมื่อไม่สามารถไปสนามได้
6. ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย

ข้อจำกัดของข้อมูลเอกสาร

1. ข้อมูลบางอย่างที่ต้องการไม่อยู่ในรูปเอกสาร เช่น ความขัดแย้งระหว่างบุคคล
2. ข้อมูลที่ได้อาจไม่ละเอียดพอ และไม่ถูกต้องสมบูรณ์
3. ข้อมูลที่ได้ไม่มีลักษณะโต้ตอบเหมือนข้อมูลบุคคล ทำให้ตีความลำบาก
4. ข้อมูลบางอย่างหาได้ยาก หรือโอกาสเข้าถึงยาก
5. นักพัฒนาต้องใช้ความพยายามและอดทนมาก

5. การเข้าสนาม หรือการลงสู่ชุมชน

1. พิจารณาเลือกสนามในการศึกษาชุมชน
2. การแนะนำตัว
3. การกำหนดสถานภาพและบทบาทที่เหมาะสมของผู้ศึกษา
4. การปฏิบัติสิ่งที่เป็นความคาดหวังและบรรทัดฐานของสังคม หมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ของชุมชน
5. การสร้างความสัมพันธ์

เทคนิคที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์

1. วางท่าที่สงบเสถียร ไม่ทำให้เด่นชัดจนผิดสังเกต
2. หลีกเลี่ยงการถามคำถามที่ทำให้ชาวบ้าน / ผู้ตอบรู้สึกอึดอัดและจำเป็นต้องปกป้องตน
3. อย่าพยายามทำตัวทัดเทียมผู้นำชาวบ้าน
4. พยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน แต่เกี่ยวข้องอย่างสงบและพร้อมที่จะช่วยเหลือ จะทำให้ได้รับการยอมรับจากชาวบ้านเร็วขึ้น

5. หาใครคนหนึ่งเป็นผู้เริ่มแนะนำเราให้รู้จักกับชาวบ้าน
6. เมื่อมีความรู้สึกอึดอัด ให้เข้าใจว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา เพราะเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่
7. ให้ถือว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสนามเป็นเรื่องของงาน
8. อย่าคาดหวังจะทำอะไรได้มากในวันแรก ๆ การสร้างความสัมพันธ์ใช้เวลานาน
9. เป็นมิตรกับทุกคน

6. การศึกษาแบบผสมผสาน

คือ การนำเอาเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาชุมชน

การวิเคราะห์ชุมชน

1. แนวคิดในการวิเคราะห์ชุมชน
2. หลักการวิเคราะห์ชุมชน

การศึกษาชุมชน ?

1. แนวคิดการวิเคราะห์ชุมชน

1. แนวคิดมองชุมชนแบบสงเคราะห์ โดยมองแบบผิวเผินและคิดว่าชุมชนต้องการความช่วยเหลือ
 2. แนวคิดมองตนเองเป็นหลัก แต่เพิ่มสาเหตุของปัญหาของชุมชนลงไปด้วย
 3. แนวคิดมองแบบกึ่งพัฒนา กึ่งสงเคราะห์ โดยมองบางส่วนควรพัฒนาบางส่วนยังไม่ต้อง
 4. แนวคิดที่ไม่ได้มองตนเองแต่มองประชาชนในชุมชนเป็นหลัก
- การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน. (อภิชาติ ทองอยู่ 2545 : หน้า 198)

อย่าพูดว่ามีเวลาไม่พอ
เพราะเวลาที่เรามีมันก็
วันละยี่สิบสี่ชั่วโมงเท่าๆกับที่
หลุยส์ ปาสเตอร์
ไมเคิล แอนเจโล
แมซีเทรซา
ลีโอนาร์โด ดา วินชี
หรืออัลเบิร์ต ไอสไตน์
เขามีนั่นเอง

การบริหารโครงการใด ๆ ให้ประสบความสำเร็จ ก็เปรียบเสมือนการบริหารกายและใจของเราให้มีความสมบูรณ์พร้อมนั่นเอง โดยอาศัยขั้นตอนสู่ความสำเร็จ 4 ขั้นตอน ดังนี้

การค้นหาปัญหาชุมชน

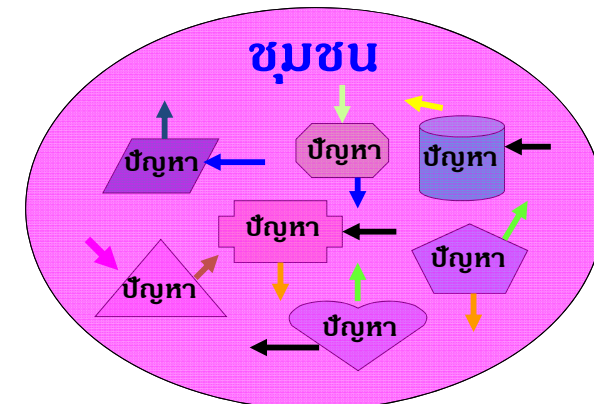
การวางแผนและจัดทำโครงการในการแก้ไขปัญหา

การชี้แจงโครงการเพื่อขอ
อนุมัติ และการดำเนินการ
ตามแผน

การประเมินผลเพื่อพัฒนาโครงการ

ความสำคัญของการค้นหาปัญหา

(Problem Identification)

ความสำคัญ

* การค้นหาปัญหาชุมชน
เป็น...

“วิธีการหรือกระบวนการ
ที่จะทำให้สามารถแก้ไข
ปัญหาได้ตรงกับกลุ่มชน
ที่มีปัญหาได้มากที่สุด”

ความสำคัญ

* การค้นหาปัญหา
ชุมชนเพื่อ...

ให้เกิดความ

เหมาะสมกับ 3M

และ 1T

หลักการค้นหาปัญหาชุมชน

เป้าหมาย - เรื่องปัญหาสุขภาพชุมชน

1. การวินิจฉัยปัญหาสุขภาพชุมชน
2. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
3. การวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพชุมชน

1. การวินิจฉัยชุมชน

เป็นการศึกษาชุมชน เพื่อทราบถึงสภาพความเป็นมาในอดีตของชุมชน สภาพปัจจุบัน ความสัมพันธ์ทางสังคม ระบบความคิด วัฒนธรรม ตลอดจนค่านิยมของคนในชุมชน เพื่อใช้อธิบายสิ่งที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน แล้วนำมาผสมผสานกับโครงการต่าง ๆ ที่จะนำเข้าสู่ชุมชน

ข้อมูลที่ใช้ในการวินิจฉัยชุมชน

1. **ด้านประชากรศาสตร์** - ลักษณะประชากร การย้ายเข้า-ออก การกระจายของประชากร ขนบธรรมเนียม ประเพณี
2. **ด้านเศรษฐกิจและสังคม** - อาชีพ รายรับ - รายจ่าย การติดต่อกับสังคมภายนอก
3. **สถิติสาธารณสุข** - การเกิด ตาย การเจ็บป่วย ทุพพลภาพ การสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน

ข้อมูลที่ใช้ในการวินิจฉัยชุมชน

4. **สิ่งแวดล้อม** - สภาพบ้าน แหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้ การกำจัดขยะ ของเสีย
5. **ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตัว** - ความรู้ทั่วไปและความรู้เฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ
6. **ด้านบริการสาธารณสุข** - จำนวนสถานบริการ การใช้บริการ ประเภทของอาสาสมัคร ร้านขายยา และอื่น ๆ เช่น กองทุนยา สหกรณ์ยา

แหล่งที่มาของข้อมูล

1. **ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว** - รวบรวมจากหน่วยงานอื่น ข้อมูลย้อนหลัง Internet
2. **ข้อมูลจากการค้นหาเพิ่มเติม** - การสำรวจ การตรวจร่างกาย

เครื่องมือที่ใช้ในการวินิจฉัย

- กระบวนการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม (Appreciation Influence Control: AIC)
- การประชุมแนวคิดเพื่อสร้างอนาคตร่วมกัน (Future Search Conference: FSC)
- การวิเคราะห์ชุมชนอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal: PRA)
- แผนที่ความคิด (Mind Map)
- การวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กร (SWOT Analysis)
- ประชุมกลุ่ม (Focus Group)
- แผนภูมิก้างปลา (Fishbone Analysis)
- ศึกษาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ควบคู่กับการสำรวจและสัมภาษณ์ชุมชน
- เครื่องมือ 7 ชิ้นในการวินิจฉัยชุมชน ของ นพ.โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์

2. การจัดลำดับความสำคัญ

2.1 การกำหนดและการเลือกปัญหาสุขภาพชุมชน โดยใช้ดัชนีอามัยเป็นเครื่องบ่งชี้ปัญหาได้แก่ การเจ็บป่วย การตาย หรือพิการ ความไม่สบาย ความไม่สมหวัง

ปัญหา = (สิ่งที่ควรเป็น - สิ่งที่เป็นอยู่) x ความห่วงใย

2.2 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ต้องอาศัยหลักดังนี้

- หัวข้อการพิจารณาส่วนประกอบของปัญหา
- การให้น้ำหนักความสำคัญของส่วนประกอบ
- การให้คะแนนส่วนประกอบ

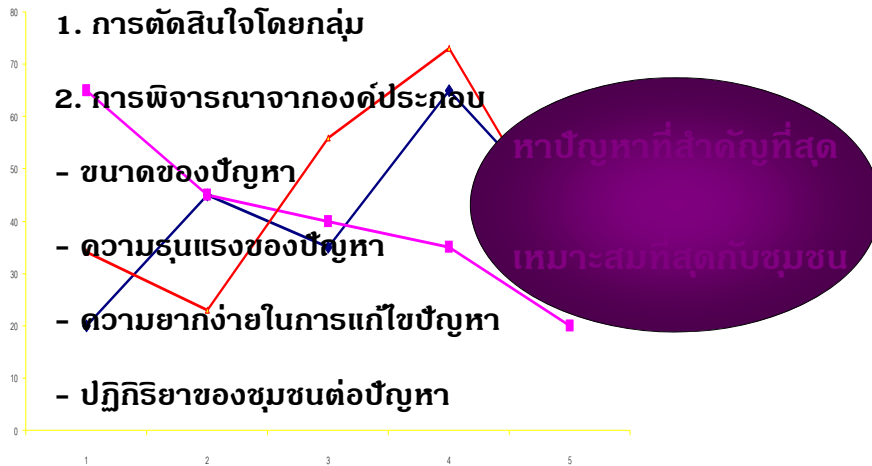
หลักการจัดลำดับปัญหา

เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

(Priority Setting)

วิธีการจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหา

ส่วนประกอบของการจัดลำดับฯ (20

คะแนน)

A = ขนาดของปัญหา

B = ความรุนแรงของปัญหา

C = ความง่ายต่อการแก้ปัญหา

D = ปฏิกริยาของชุมชน

เทคนิคการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

- ขนาด** : ความกว้างขวางการระบาดของโรคต่อคนจำนวนมากเพียงใด
- ความรุนแรง** : โรคที่อันตรายมากหรือน้อย
- ความยากง่าย** : มีเทคนิควิธีการที่ได้ผลมากน้อยเพียงใด สาเหตุมีความซับซ้อน ยากต่อการแก้ปัญหาหรือไม่ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาจากหน่วยงานอื่น
- ปฏิกริยาของชุมชน** : ความตระหนัก, การยอมรับรู้ การร่วมมือของชุมชน

องค์ประกอบที่ใช้พิจารณา

ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา :

1. จำนวนผู้ป่วยใหม่ * ขนาด
2. จำนวนผู้ป่วยเก่า และใหม่ มีจำนวนสูง
3. โรคใดที่เป็นแล้วตายหรือพิการ * ความรุนแรง
4. โรคที่เป็นแล้ว ทำงานไม่ได้
5. โรคที่ป้องกันได้ รักษาให้หายได้ * ความยากง่าย
6. ทรัพยากรต่าง ๆ
7. ความร่วมมือของชุมชน * ปฏิกริยาชุมชน
8. ผู้นำชุมชน

วิธีการให้คะแนน 0-5

ขนาดของปัญหา = ไม่มีคนเจ็บป่วย 0

ความรุนแรงของปัญหา = ไม่มีความรุนแรง = 0

ความง่ายต่อการแก้ปัญหา = ไม่มีทางแก้ไข = 0

ปฏิกริยาของชุมชน = ไม่สนใจ = 0

แบบฟอร์มการให้คะแนนปัญหาชุมชน

ชื่อปัญหา	ขนาด (4)	ความรุนแรง (4)	ความยากง่ายในการแก้ไข (4)	ปฏิกริยาของชุมชน (4)	รวมคะแนน	ลำดับความสำคัญ
1. การขาดสารอาหาร	2	2	2	2	16	2
2. เอดส์	4	4	4	2	128	1

คุณ หรือ บวก ?

สรุปเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

- พิจารณาขนาดของกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ
- พิจารณาความสำคัญ ความร้ายแรงและความเร่งด่วนของปัญหา
- พิจารณาจากขนาดความเสียหายในอนาคต
- พิจารณาจากลักษณะการยอมรับร่วมกันของชุมชน

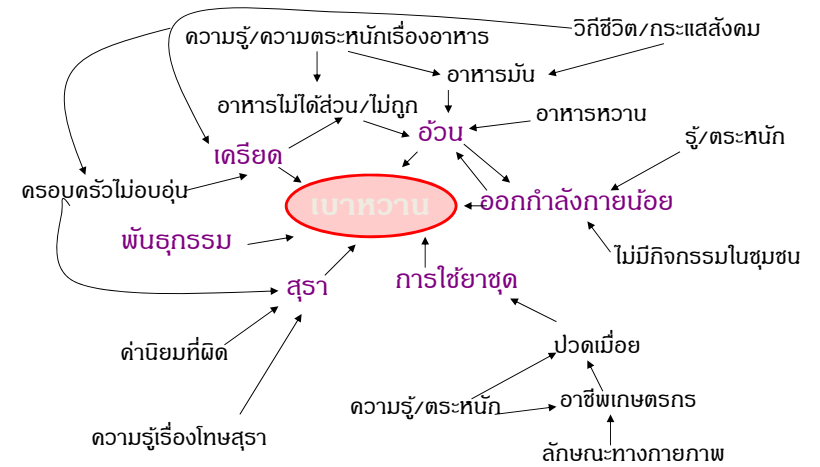
3.การวิเคราะห์สาเหตุปัญหา

ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนในเรื่อง
สุขภาพ

- * ด้านความรู้
- * ด้านทัศนคติ
- * ด้านการปฏิบัติ

การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

Identify Cause Analysis

การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

ทำให้ปัญหาชัดเจนขึ้น

เจ้าของปัญหา+ตัวปัญหา+จำนวน+เวลา+วิธีการหรือ
รายละเอียดอื่น ๆ

ใคร? +ยังไม่ได้ หรือไม่ได้อะไร+จำนวนเท่าไร+เมื่อไร?+
อย่างไร?

ใคร?+ยังไม่สามารถทำอะไร?+กับใครหรือกับอะไร?+
เมื่อไร?+อย่างไร

ขั้นตอนต่อไป

1. การวางแผนงาน
2. การดำเนินงาน
3. การประเมินผลการดำเนินงาน

เคล็ดไม่ลับ

- เป็นมืออาชีพอยู่เสมอ
- ไม่มีใครรู้ทุกเรื่อง
- ให้ชุมชนมีส่วนร่วม
- อย่าใช้อารมณ์เด็ดขาด
- แก้ปัญหาเฉพาะหน้าให้ได้
- ค้นหาทุนทางสังคม
- คิดให้ครอบคลุม Stakeholder
- กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม
- หนักย้ำ และจบให้ลง

Thank you for your Attention